

STORTINGET

Innst. 366 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:121 S (2024–2025)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dag-Inge Ulstein, Olaug Vervik Bollestad og Kjell Ingolf Ropstad om en 16-årsgrense for sosiale medier med krav om innlogging med BankID eller tilsvarende løsninger

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om 16-årsgrense for sosiale medier med krav om registrering og innlogging med BankID eller tilsvarende løsninger.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen inviterte til å sende skriftlig høringsinnspill, og har mottatt 10 innen fristen 3. april 2025. Disse er publisert på komiteens nettside på stortinget.no.

Komiteen har forelagt representantforslaget for barne- og familieminister Lene Vågslid. Hennes vurdering av 1. april 2025 er vedlagt innstillingen.

Sakens dokumenter er tilgjengelig på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Mona Nilsen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og fungerende leder Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, Naomi Ichihara Røkkum, viser til representantforslaget om en 16-årsgrense for sosiale medier, med krav om innlogging med BankID eller tilsvarende løsninger.

Komiteen viser til at forslagsstillerne peker på at det har vært en kraftig økning i psykiske lidelser blant unge, og også stiller spørsmål om dette kan ha en sammenheng med at unge begynte å bruke mye tid på sosiale medier. Forslagsstillerne viser til at i dag er ni av ti 9–18-åringer samt halvparten av alle 9–10-åringer i Norge på sosiale medier. Det vises til undersøkelser og studier som kan peke mot at det er en sammenheng mellom bruk av sosiale medier og psykiske lidelser, og også til at selv om noen forskere mener at det er for tidlig å konkludere med dette, så vil selv de mest skeptiske forskerne ikke utelukke at sosiale medier kan være en årsak til psykiske lidelser. Forslagsstillerne mener at barn og unge må beskyttes bedre på nett, og at det er på tide å gi foreldrene verktøyene de trenger for å slå tilbake.

Komiteen viser til at forslagsstillerne peker på at andre land har vedtatt forbud og nå utreder den praktiske gjennomføringen. I representantforslaget foreslås det at man her i Norge stiller krav om aldersverifisering av brukerne på sosiale medier gjennom registrering og

innlogging med BankID eller tilsvarende løsning, og at aldersgrensen settes til 16 år.

Komiteen deler forslagsstillernes bekymring for at man i dag ikke godt nok klarer å beskytte barn og unge fra skadelig innhold på sosiale medier og digitale plattformer, og at det er grunn til å se på hvordan man bedre kan sørge for at barn og unge har en trygg digital hverdag. Det er imidlertid flere ulike forhold som må veies opp mot hverandre for å komme frem til hvordan dette best kan løses.

De fleste høringsinnspillene er imot eller skeptiske til aldersverifisering, spesielt bruk av BankID som teknologisk løsning. De som er imot en aldersverifisering, mener at dette medfører en rekke risikoer for barn og voksnes rettigheter, kan øke det digitale utenforskapet og kan føre unge ut på mer risikable plattformer, og også at det er lett å kunne omgå systemer for aldersverifisering. De som er skeptiske til aldersverifisering, peker blant annet på at valg av teknologisk løsning må ivareta personvernet, ikke må føre til økt digitalt utenforskap og ikke må være avhengig av foreldrenes godkjenning.

Høringsinnspillene er noe mer positive til innføring av en myndighetsbestemt aldersgrense, men flere mener at en 15- eller 16-årsgrense er for høy. Det vises til at fastsetting av en aldersgrense må basere seg på konkrete, kunnskapsbaserte og faglige vurderinger, og at det er avgjørende at det finnes en riktig balanse mellom barn og unges rett til samfunnsdeltakelse og informasjons- og ytringsfrihet og deres rett til beskyttelse og personvern. Flere av høringsinnspillene peker også på viktigheten av at Norge implementerer EUs Digital Services Act og AI Act som et ledd i beskyttelsen av barn og unge på nett.

Komiteen viser til at også statsråden i sitt svarbrev deler forslagsstillernes bekymring og ønske om å beskytte barn og unge på nett. Statsråden beskriver at både det å innføre en aldersgrense i seg selv og aldersverifisering for å sikre at den er effektiv, er komplisert. Statsråden viser også til de avveininger som gjøres. Regjeringen utreder for tiden mulighetene for å innføre en aldersgrense for sosiale medier og aldersverifisering og arbeider også med å heve aldersgrensen i personopplysningsloven for når man kan samtykke til at informasjonssamfunnstjenester behandler personopplysninger. Statsråden er uenig i å sette grensen til 16 år og mener at vi må se hen til og harmonere aldersgrensen for sosiale medier med andre aldersgrenser i lovverket. Statsråden viser til en rekke rettigheter en 15-åring har, og mener at det vil være urimelig for en 15-åring å kunne straffes og ta arbeid, men ikke kunne bruke sosiale medier. Statsråden peker også på det arbeidet som gjøres i EU på dette området.

Komiteen viser for øvrig til representantforslaget og statsrådets redegjørelse for regjeringens vurderinger i statsrådets svarbrev.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet deler forslagsstillers intensjon om å beskytte barn og unge på nett og sette en høyere aldersgrense for sosiale medier. Disse medlemmer deler bekymringen om at barn og unge blir utsatt for mye skadelig innhold på ulike plattformer, og mener det må tas grep for å beskytte barn og unge i en veldig sårbar fase av livet. Alle barn skal ha rett på en trygg oppvekst og skal vernes mot skadelig innhold på nett.

Disse medlemmer viser til at mye av forslagsstillers begrunnelse for representantforslaget samsvarer med grunnlaget for at regjeringen er i en prosess med å innføre høyere aldersgrense for sosiale medier. Statsrådets svarbrev til representantforslaget viser til at det jobbes med å heve aldersgrensen i personopplysningsloven for når man kan samtykke til at informasjonssamfunnstjenester behandler personopplysninger, fra 13 til 15 år.

Disse medlemmer vil trekke frem at det i bakgrunnen for forslaget argumenteres med at fremveksten av sosiale medier med funksjoner og algoritmer som oppfordrer oss til å sammenligne oss selv med andre mennesker, henger tett sammen med veksten i psykiske lidelser blant unge. Disse medlemmer deler forslagsstillers oppfatning av at det er en sammenheng mellom unges bruk av sosiale medier og psykisk uhelse.

Når det gjelder fastsetting av en myndighetsbestemt aldersgrense, viser disse medlemmer til at regjeringen har foreslått at den bør ligge på 15 år. Disse medlemmer vil påpeke at å alene innføre en aldersgrense vil ikke løse alle utfordringer, men det er ett av flere tiltak for at barn og unge skal bruke mindre skjerm, være tryggere på nett og oppleve mindre innhold som er skadelig for utviklingen deres. Disse medlemmer mener at aldersgrensen for sosiale medier bør henge sammen med andre relevante aldersgrenser og relevante lovverk. Regjeringens forslag om å sette aldersgrensen til 15 år begrunnes med at det samsvarer med aldersgrenser som strafferettslig lavalder, religiøs myndighetsalder og retten til å velge utdanning, inngå arbeidsavtaler og bestemme over egne penger.

Disse medlemmer peker på at aldersverifisering er en komplisert oppgave å realisere, og at den derfor må jobbes godt med før man lander på en løsning. Regjeringen Støre har vært opptatt av å ta politiske grep for at barn skal begrense skjermbruken, og for å beskytte barn og unge mot skadelig innhold på sosiale medier og digitale plattformer. Grepene som har vært varslet, har vært mye omdiskutert, blant annet det som omhandler aldersverifisering og hva slags løsning man skal innføre. Disse medlemmer viser til diverse høringsinnspill og svarbrevet fra statsråden som er skeptiske eller negative til bruk av BankID som verifiseringsløsning. Det pekes på at det ikke er alle som har tilgang til

BankID, noe som kan gjøre at det oppstår et skille eller digitalt utenforskap ved å benytte dette som løsning for aldersverifisering. Svarbrevet fra statsråden peker på prosesser i EU som har betydning for våre ambisjoner om en løsning for digital aldersverifisering. Det vises til at det jobbes med å utvikle en app som skal gi mulighet for aldersverifisering. Det pekes også på at det jobbes med å implementere Digital Services Act (DSA) i norsk lov. DSA skal beskytte barn og unge på nett blant annet ved å forby markedsføring spesifikt rettet mot barn og unge basert på personopplysninger.

Komiteen mener at barn og unge har rett på en trygg digital oppvekst, og at man må sørge for at barn og unge beskyttes mot skadelig innhold på nett og i sosiale medier. Komiteen deler derfor forslagsstillernes bekymring for at man i dag ikke godt nok klarer å beskytte barn og unge fra skadelig innhold på sosiale medier og digitale plattformer.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i stortingsvalgsprogrammet for kommende stortingsperiode har vedtatt at Høyre vil innføre en myndighetsbestemt aldersgrense på 15 år for sosiale medier og kreve at norske brukere verifiserer sin alder, for eksempel med elektronisk ID. Det er imidlertid flere ulike forhold som må veies opp mot hverandre for å komme frem til hvordan dette best kan løses.

Disse medlemmer har merket seg at de fleste høringsinnspillene i denne saken er imot eller skeptiske til aldersverifisering, spesielt bruk av BankID som teknologisk løsning. Disse medlemmer er enige i at bruk av feil teknologi kan medføre en rekke risikoer for barn og voksnes rettigheter, kan øke det digitale utenforskapet og kan føre unge ut på mer risikable plattformer, og også at det er lett å kunne omgå en del systemer for aldersverifisering. Det er viktig at valg av teknologisk løsning ivaretar både barn, unge og voksnes person- og forbrukervern og retten til ytringsfrihet, kommunikasjon og informasjonsinnhenting og ikke medfører at de unge må være avhengig av foreldrenes godkjenning. Det er videre et behov for å gjøre en vurdering av hvordan man skal definere hva som er et sosialt medium, ikke minst med tanke på den stadige utviklingen av nye plattformer og de utfordringer dette medfører.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil også peke på viktigheten av at Norge implementerer EUs Digital Services Act (DSA) og AI Act, som et ledd i beskyttelsen av barn og unge på nett. Det er behov for å samordne dette arbeidet med EUs arbeid på området og se det i lys av det pågående arbeidet med å heve aldersgrensen i personopplysningsloven og behandlingen av dette spørsmålet i forslaget til ny barnelov.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener derfor at det er behov for en grundig utredning av spørsmålet om innføring av aldersgrense og aldersverifisering for sosiale medier før det kan fattes et vedtak om dette, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede innføring av en myndighetsbestemt 15-års aldersgrense på sosiale medier og krav til aldersverifikasjon. Utredningen må blant annet gjøre rede for hvordan et sosialt medium skal defineres, hvordan man best avveier behov for beskyttelse opp mot andre personlige rettigheter, og hva slags teknologiske løsninger som kan sikre en effektiv gjennomføring, og komme tilbake til Stortinget på eget måte innen utgangen av 2025.»

Medlemene i komiteen fra Senterpartiet og Framstegspartiet deler forslagsstillarane si uro for dei digitale utfordringane barn og unge står overfor, og desse medlemmene meiner det er heilt avgjerande å sikre betre vern mot skadeleg innhald og styrke personvernet i sosiale medium. Samstundes meiner desse medlemmene at ei aldersgrense på 16 år er for høg.

Desse medlemmene viser til at 15-åringar etter gjeldande lovverk har fleire sjølvstendige rettar og plikter, som mellom anna å kunne velje religion og politisk tilhørsrle, inngå arbeidsavtalar og bli strafferettsleg ansvarlege. Det er derfor lite rimeleg at ein ungdom skal kunne bli halden strafferettsleg ansvarleg og kunne arbeide, men ikkje få bruke sosiale medium.

Når det gjeld forslaget om krav til innlogging via BankID eller tilsvarende løysingar, meiner desse medlemmene dette er ei lite treffsikker og urettferdig løysing. BankID er i dag primært tilgjengeleg for personar over 13 år med samtykke frå foreldra, men det er store forskjellar i praksis, og ikkje alle ungdommar – eller vaksne, for den del – har tilgang til slike verktøy. Eit slikt krav vil difor kunne skape digitalt utanforskap og ekskludere grupper som av ulike grunnar ikkje har, eller kan få, BankID. Det gjeld både unge utan foreldre med digital kompetanse, personar utan bankforhold og nykomne flyktningar.

Desse medlemmene meiner det er rett å vente på den varsla stortingsmeldinga Trygg digital oppvekst som regjeringa skal leggje fram før sommaren. Meldinga vil gi eit breiare og meir kunnskapsbasert grunnlag for å ta stilling til spørsmål om både aldersgrenser og aldersverifisering i digitale tenester.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at flertallet av høringsinstansene er negative til bruk av BankID for verifisering av alder. Det er flere usikkerhetsmomenter som ikke er godt utredet, når det gjelder bruk av BankID i denne sammenhengen og and-

re måter å verifisere alder på. Disse medlemmer vil understreke at innføring av en slik verifisering vil omfatte hele befolkningen og vil medføre omfattende mulighet for sporing av enkeltmenneskers bruk av sosiale medier, og dermed vil være svært utfordrende med tanke på personvern og privatliv for landets innbyggere. Disse medlemmer kan på denne bakgrunn ikke støtte innføring av aldersverifisering med bruk av BankID, og mener det er så store utfordringer med aldersverifisering for bruk av sosiale medier at dette trenger omfattende utredning før det kan vurderes på nytt.

Når det gjelder aldersgrense for å bruke sosiale medier, mener disse medlemmer det er en viktig avveining mellom å beskytte barn og unge mot skadelig påvirkning og å ivareta de unges rett til privatliv. Aldersgrensen som foreslås i dette representantforslaget, gjenspeiler ikke en 15-åringers rettigheter og plikter ellers i samfunnet. Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev hvor hun fremhever at 15-åringer kan ta seg arbeid og bli straffet. Det fremstår urimelig at de samme 15-åringene ikke skulle ha tilgang til sosiale medier. Mye i samfunnet foregår i dag via ulike sosiale plattformer. Disse brukes i stort omfang som informasjons- og administrasjonskanal for ulike aktiviteter både i idretten og i andre frivillige organisasjoners tilbud til barn og unge. Disse medlemmer viser også til at sosiale medier er viktig for en del unge som ikke får god og nødvendig informasjon om ulike sider av livet og samfunnet av sine foresatte, og at et forbud vil slå ekstra hardt ut for unge som utsettes for negativ sosial kontroll.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre er i utgangspunktet ikke imot at det fastsettes en nedre aldersgrense for bruk av sosiale medier. De fleste plattformene har i dag en nedre aldersgrense på 13 år, og mye ville vært bedre hvis man sørget for at denne ble overholdt. Det er skremmende når det vises til at over halvparten av 9- og 10-åringene bruker sosiale medier. Det er stor forskjell på mental utvikling og motstandskraft hos 9-åringer og 13-åringer, og de yngste barna er de aller mest sårbare. Ut over det

mener disse medlemmer at det bør stilles langt strengere og tydeligere krav til de store teknologigigantenes regulering av innhold på de sosiale plattformene. Norge bør snarest implementere og ta i bruk det lovverket som er utarbeidet i EU på dette området. Skadelig innhold på internett og markedsføring rettet mot barn er et samfunnsproblem som må løses av samfunnet og ikke overlates til hvert enkelt individ eller hver enkelt familie alene.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede innføring av en myndighetsbestemt 15-års aldersgrense på sosiale medier og krav til aldersverifikasjon. Utredningen må blant annet gjøre rede for hvordan et sosialt medium skal defineres, hvordan man best avveier behov for beskyttelse opp mot andre personlige rettigheter og hva slags teknologiske løsninger som kan sikre en effektiv gjennomføring, og komme tilbake til Stortinget på eget måte innen utgangen av 2025.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:121 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dag-Inge Ulstein, Olaug Vervik Bollestad og Kjell Ingolf Ropstad om en 16-årsgrense for sosiale medier med krav om innlogging med BankID eller tilsvarende løsninger – vedtas ikke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 20. mai 2025

Tage Pettersen

fung. leder

Turid Kristensen

ordfører

Statsråden

Stortinget
Familie- og kulturkomiteen
0026 OSLO

Deres ref
2025/865

Vår ref
25/1202-

Dato
01. april 2025

Dokument 8:121 S (2024-2025) – Representantforslag om en 16-årsgrense for sosiale medier med krav om innlogging med BankID eller tilsvarende løsninger

Jeg viser til brev fra familie- og kulturkomiteen 19. mars 2025 med oversendelse av representantforslag om å innføre en 16-årsgrense for sosiale medier med krav om innlogging med BankID eller tilsvarende løsninger.

Det er mange positive sider ved internett som gir muligheter til å være sosial, dele kultur, ytringer, leke og lære. Samtidig må vi beskytte barn og unge mot skadelig innhold og bruk, kommersiell utnytting, overvåking og misbruk av personopplysninger. De kommersielle aktørene gjør ikke nok for å beskytte barn og unge i dag. Da er vi nødt til å regulere hvilken tilgang de skal ha til barns oppmerksomhet og personopplysninger. Regjeringen utreder for tiden mulighetene for å innføre en aldersgrense for sosiale medier. Vi arbeider også med å heve aldersgrensen i personopplysningsloven for når man kan samtykke til at informasjonssamfunnstjenester behandler personopplysninger, fra 13 til 15 år. Dette er politisk nybrottsarbeid, som krever bred innsats over tid.

Både å innføre en aldersgrense i seg selv og aldersverifisering for å sikre at den er effektiv, er komplisert. Barns rett til informasjon, kommunikasjon, ytringsfrihet, til å delta i kunst- og kulturliv, må balanseres mot deres person- og forbrukervern, retten til beskyttelse mot skadelig innhold, og andre risikoer knyttet til sosiale medier. Det reiser spørsmål om forholdet til EØS-retten, og vi må avgjøre hvordan sosiale medier skal defineres, hvordan aldersgrensen skal innrettes, og hvordan man kan sørge for effektiv aldersverifisering på en måte som ikke skaper utenforskap.

Når det gjelder aldersverifisering med BankID, er jeg bekymret for at det kan skape utenforskap og klasseskiller. BankID krever at man er kunde i en bank. Det er ikke alle barn.

Å bruke BankID vil gjøre at barn med foreldre som har opprettet bankkonto og BankID for dem, får tilgang til sosiale medier, mens andre ikke gjør det. Det er også andre grupper som ikke nødvendigvis har BankID, f.eks. personer med D-nummer. Et krav om aldersverifisering innebærer at alle som bruker sosiale medier, må legitimere seg, både voksne og barn. Krav om BankID kan altså utestenge personer som ikke har BankID, fra sosiale medier. Jeg er bekymret for at krav om verifisering med BankID dermed kan skape digitalt utenforskap for flere grupper. Videre må lovverket være teknologinøytralt. Istedenfor å kreve at én tilbyder eller teknologi blir brukt, må det legges ned noen prinsipper for aldersverifisering som sørger for at aldersverifiseringen er presis, tar vare på personvernet og muligheten til å være anonym på nett.

Jeg deler forslagsstillernes bekymring og ønske om å beskytte barn og unge på nett. Jeg er uenig i å sette grensen ved 16 år. Når man skal sette en aldersgrense må man finne en riktig balanse mellom barnets selvråderett, og barnets behov for beskyttelse. Det kan være ulike argumenter for ulike aldersgrenser, men jeg mener det er relevant å se hen til og harmonere aldersgrensen for sosiale medier med andre aldersgrenser i lovverket. 15-åringer er over strafferettslig lavalder, kan selv velge religion, politikk, organisasjon og utdanning. De har rett til å bestemme over penger de tjener selv, og inngå arbeidsavtaler. Jeg mener at det vil være urimelig for en 15-åring å kunne straffes og ta arbeid, men ikke kunne bruke sosiale medier.

Til sist vil jeg nevne noe av det som skjer i EU. Europakommisjonen arbeider med å utvikle en løsning for digital aldersverifisering. Dette skal munne ut i en app som gir borgere mulighet for å bekrefte alderen sin og dermed gi tilgang til aldersbegrenset innhold. Appen vil ha betydning for de delene av forordningen om digitale tjenester (DSA, Digital Services Act) som gjelder beskyttelse av mindreårige. Regjeringen jobber også med å implementere DSA i norsk lov. Blant annet forbyr DSA reklame på onlineplattformer som er skreddersydd rettet mot mindreårige brukere, altså basert på profilering med personlige data. DSA stiller også krav til de store plattformene om risikovurderinger når det gjelder innhold som kan være skadelig for barn og unge brukere. Det er en viktig del av det å beskytte barn og unge på nett.

Jeg deler forslagsstillernes ønske om aldersgrense for sosiale medier og effektiv aldersverifisering, men jeg mener at en grense på 16 år er for høyt. Regjeringen arbeider også med å utrede hvilke krav man bør stille til aldersverifisering.

Med hilsen

Lene Vågslid

Brevet er elektronisk godkjent

